KONCEPCIA ROZVOJA ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI

v školskom roku 2026/2027

Čitateľská gramotnosť patrí medzi základné predpoklady úspešného učenia, kritického myslenia a aktívneho občianstva. V podmienkach Základnej školy Sama Cambela ju vnímame ako jednu z prioritných gramotností školy, pretože umožňuje žiakom porozumieť textom, informáciám a svetu okolo seba. Rozvoj čitateľskej gramotnosti podporuje schopnosť žiakov učiť sa, komunikovať, argumentovať, tvoriť si vlastné názory a orientovať sa v informačne presýtenom svete.
V súlade s víziou školy „Korene a krídla“ rozvíjame u žiakov pozitívny vzťah ku knihám, čítaniu a poznávaniu. Čitateľská gramotnosť presahuje rámec vyučovania slovenského jazyka a literatúry a prirodzene sa rozvíja vo všetkých vzdelávacích oblastiach prostredníctvom práce s textami, informáciami a rôznymi zdrojmi poznania.
Prvky čitateľskej gramotnosti sú rozvíjané naprieč vzdelávacími oblasťami a predmetmi ako súčasť komunikačnej, informačnej a kritickej gramotnosti. Umožňujú prepájať jazykové, prírodovedné, spoločenskovedné aj umelecké vzdelávanie.

Čitateľská gramotnosť zahŕňa päť kľúčových komponentov:

- porozumenie textu,
- interpretácia a kritické hodnotenie textu,
- vyhľadávanie a spracovanie informácií,
- komunikácia a argumentácia,
- pozitívny vzťah k čítaniu a celoživotnému učeniu.

Vyučujúci podporia dosiahnutie stanoveného cieľa prostredníctvom týchto kompetencií:

- rozvíjať u žiakov schopnosť čítať s porozumením,
- viesť žiakov k aktívnej práci s rôznymi druhmi textov,
- rozvíjať kritické myslenie a schopnosť overovať informácie,
- podporovať schopnosť interpretovať, analyzovať a hodnotiť text,
- rozvíjať komunikačné a prezentačné zručnosti,
- budovať pozitívny vzťah ku knihám, čítaniu a literatúre,
- podporovať rozvoj informačnej a mediálnej gramotnosti.

Čo sa žiaci naučia:

V prvom cykle

Žiaci si osvoja základné čitateľské návyky, techniku čítania a porozumenie primeraným textom. Naučia sa vyhľadávať jednoduché informácie, rozprávať o prečítanom texte, vyjadrovať svoje pocity a zážitky z čítania. Postupne si vytvárajú pozitívny vzťah ku knihám, školskej a obecnej knižnici.

V druhom cykle

Žiaci budú pracovať s rôznymi druhmi textov, vyhľadávať podstatné informácie, porovnávať texty a formulovať vlastné názory. Budú sa učiť kriticky pristupovať k informáciám, overovať ich z viacerých zdrojov a prepájať ich s vlastnými skúsenosťami.

V treťom cykle

Žiaci budú samostatne analyzovať a interpretovať texty, identifikovať fakty, názory a manipulatívne prvky. Naučia sa pracovať s odbornými, publicistickými i digitálnymi textami, argumentovať, prezentovať vlastné stanoviská a kriticky vyhodnocovať informácie z rôznych zdrojov. Dôraz sa bude klásť aj na mediálnu gramotnosť a obranu pred dezinformáciami

Profil absolventa v oblasti čitateľskej gramotnosti

Rozvoj čitateľskej gramotnosti podporuje formovanie absolventa školy, ktorý dokáže samostatne pracovať s textami, efektívne komunikovať, kriticky myslieť, overovať informácie a využívať získané poznatky pri riešení problémov v každodennom živote. Je čitateľom, ktorý číta s porozumením, premýšľa o texte a využíva čítanie ako nástroj osobného rastu a celoživotného vzdelávania.

Na našej škole budeme pracovať s týmito zdrojmi:

- školská knižnica,
- obecná knižnica,
- detské a mládežnícke časopisy,
- beletria a odborná literatúra primeraná veku,
- pracovné listy zamerané na čítanie s porozumením,
- digitálne čitateľské zdroje,
- metodické materiály NIVaM a Vzdelávanie 21,
- texty využívané vo všetkých vzdelávacích oblastiach.

Zásady rozvoja čitateľskej gramotnosti

Škola podporuje:

- každodennú prácu s textom,
- čítanie pre radosť,
- rozvoj čitateľských stratégií,
- diskusiu o prečítanom texte,
- návštevy knižníc a besedy so spisovateľmi,
- čitateľské projekty,
- čitateľské dielne,
- čitateľské portfóliá,
- prepájanie čítania s regionálnou výchovou a tradíciami.

Plán rozvoja čitateľskej gramotnosti na školský rok 2026/2027

Mesiac	Aktivita	Zodpovednosť
September	Začlenenie aktivít čitateľskej gramotnosti do edukačného procesu, prípadne TVVP.	pedagogickí zamestnanci školy
September	Diagnostika čitateľskej gramotnosti.	vyučujúci SJL

Október	Mesiac úcty k starším – pohľadnica/pozdrav starým rodičom.	triedni učitelia
November	Čitateľské dielne vo všetkých cykloch.	pedagogickí zamestnanci
December	Vianočné čítanie pre mladších spolužiakov (rovesnícke vzdelávanie).	triedni učitelia
Január	Vyhodnotenie čitateľských denníkov.	vyučujúci SJL
Február	Deň hlasného čítania.	pedagogickí zamestnanci
Marec	Marec – mesiac knihy, besedy, návšteva knižnice, čitateľské projekty.	koordinátor, učitelia
Apríl	Práca s informačnými a odbornými textami.	všetci vyučujúci
Máj	Tematický deň „Z rozprávky do rozprávky“.	pedagogickí zamestnanci školy
Jún	Regionálna súťaž „Ľupčiansky čitárik“ Vyhodnotenie aktivít a najaktívnejších čitateľov školy.	p. uč. Žaloudková koordinátor

Vyhodnotenie

Plnenie Koncepcie rozvoja čitateľskej gramotnosti bude vyhodnotené na konci školského roka vedením školy, koordinátorom čitateľskej gramotnosti a pedagogickou radou. Výsledky budú využité pri plánovaní ďalších aktivít rozvoja čitateľskej gramotnosti a pri aktualizácii školského vzdelávacieho programu.

Ukazovatele úspešnosti:

- výsledky interných diagnostík čitateľskej gramotnosti,
- počet realizovaných čitateľských projektov,
- účasť žiakov na čitateľských aktivitách,
- návštevnosť školskej knižnice,
- počet vypožičaných kníh,
- výsledky čitateľských súťaží,
- spätná väzba žiakov a učiteľov,
- rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých vzdelávacích oblastiach.

Prepojenie na profil absolventa školy

Rozvoj čitateľskej gramotnosti významne prispieva k napĺňaniu profilu absolventa školy.

Absolvent:

- číta s porozumením rôzne druhy textov a dokáže v nich vyhľadávať, triediť a kriticky posudzovať informácie,
- efektívne komunikuje, vyjadruje a obhajuje vlastné názory primeranými argumentmi,

- využíva získané informácie pri riešení problémov a rozhodovaní v školskom aj osobnom živote,
- rozvíja kritické myslenie, dokáže rozlišovať medzi faktami, názormi, dezinformáciami a manipulatívnym obsahom,
- prejavuje záujem o poznávanie, celoživotné vzdelávanie a aktívne využíva rôzne informačné zdroje,
- pristupuje ku knihám, literatúre a kultúrnemu dedičstvu s úctou a porozumením,
- dokáže spolupracovať s ostatnými, diskutovať o prečítanom texte a rešpektovať rôznorodosť názorov,
- využíva čitateľské stratégie pri učení vo všetkých vzdelávacích oblastiach,
- zodpovedne pracuje s digitálnymi zdrojmi informácií a uplatňuje zásady mediálnej a informačnej gramotnosti,
- rozvíja svoje komunikačné, občianske, sociálne a kultúrne kompetencie potrebné pre úspešný a zodpovedný život v modernej spoločnosti.

Čitateľská gramotnosť sa tak stáva jedným zo základných pilierov formovania absolventa školy, ktorý je samostatný, premýšľajúci, zodpovedný, kultúrne rozhľadený a pripravený na ďalšie vzdelávanie i aktívny život v spoločnosti.

Koordinátor: Mgr. Eva Žaloudková